

Müze Eğitiminin Çocuğun Görsel Sanatlar Eğitimine Etkileri

The Effects of Museum Education on Visual Arts Education of Children

Ümran BULUT¹

Ufuk ATİLLA²

Geliş Tarihi: 15.09.2017 / Düzenleme Tarihi: 13.11.2017 / Kabul Tarihi: 14.11.2017

Özet

Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin aktif şekilde sürece dahil olması açısından sadece sınıflarla sınırlı kalmamalıdır. Ülkemizde görsel sanatlar dersi genellikle sınıf ortamında veya okulların imkan durumlarına göre atölyelerde yapılmaktadır. Öğrenci aktif öğrenme sürecinde yaparak yaşayarak ilkesinden hareketle sınıf ortamından çıkarılarak, eserlerle etkileşim içinde olabileceği ortamlarda eğitim – öğretim sürecine dahil edilmelidir. Öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun, ilgi ve ihtiyaçlarına cevap veren ve öğrencinin merkeze alındığı bir müze eğitimi, sanat eğitimi sürecinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Müze eğitimi konusunda okulların, ailelerin ve öğretmenlerin yeterli bilgi birikimine sahip olmaları gerekmektedir. Yeterli bilgi ve tecrübelere sahip öğretmenler sayesinde öğrenci müze bilinci kazanarak, bunu genel yaşantısına da yansıtacaktır. Bu bilinçle hareket edilerek çocuğun sanat eğitimi süreci ve bu süreçte kazandığı yetiler, daha anlamlı ve kalıcı olacaktır. Müze eğitimi, bireylerin yaratıcılıklarını, özgün düşünme ve farklı fikirler ortaya koyma yetilerini geliştirir. Bu durum, öğrencilerin kendilerine olan güven duygusunu yükselterek, kendilerini yeterli hissetmelerini sağlayacaktır. Araştırma kapsamında müze eğitimi etkinliklerinin ve uygulamalarının çocukların görsel sanatlar eğitimine olan etkileri incelenmektedir. Araştırma 8. sınıfta öğrenim görmekte olan 30 deney ve 30 kontrol grubu öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Gruplara eğitim öncesinde ve sonrasında çoktan seçmeli başarı testi uygulanarak elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara bakılarak, müze eğitiminin çocukların görsel sanatlar eğitimi sürecine olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Görsel sanatlar eğitimi, müze , müze eğitimi

Abstract

Visual arts education should not be restricted in classrooms in order to include students to the process in an active way. In our country, visual arts course is generally taught in classrooms or in workshops according to the facilities of the schools. Students should be included in active teaching learning process in environments in which they will interact with works, being removed from classroom atmosphere based on the principle of learning by doing and experiencing. Museum education that is appropriate for students' development degree, that satisfies students' needs and interests, that takes the student as main concern of teaching and learning process has an important role in art education process. Schools families and instructors should have satisfactory information about museum education. Students will reflect their museum awareness to their lives that they learn through experienced and educated instructors. Art education process and the abilities that students gain in this process will be more significant and persistent acting based on this conscious. Museum education develops people's ability of original thinking, expressing different ideas and creativity. That will enhance students' self confident and make them feel self sufficient. In scope of that research, the effects of museum education activities and practices are searched on visual arts education of students. The research is done with 30 experimental and 30 control group students who are educated at eight grade. Groups are given multiple choice achievement test before and after education and the results are analyzed. At the end of the research significant differences are estimated in favor of experimental group. Taking the results into account, it can be said that museum education has positive effects on visual arts education.

Key Words: Visual arts education, museum, museum education

¹ Prof. Dr. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü. İstanbul, Türkiye.

E-Posta: umranbulut@gmail.com

² Yüksek Lisans Öğr. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü. İstanbul, Türkiye.

E-Posta: ufukatilla02@gmail.com

Giriş

Sanat eğitimi, çocukların yetenek ve yaratıcılıklarını estetik bir düzeye çıkararak duygu, düşünce ve izlenimlerini özgün bir şekilde anlatabildikleri bir süreçtir. Çocukluktan itibaren verilmeye başlanan sanat eğitimi bireylere estetik yargı yapabilmeye yetisi kazandırmayı amaçlar. Sanat eğitimi ezbere dayalı bir eğitim – öğretim sürecini değil, araştırmaya özendirilen, gözlem yapmaya olanak tanıyan, yaratıcılıkların desteklendiği bir süreci destekler. Sanat eğitimi, çevresiyle uyum içerisinde, doğaya, insana, kendisine saygısı olan, geçmişini tanıyan geleceğine bakarken etrafındaki deneyimlerden yararlanan bireylerin yetişmesi konusunda önemli rol oynar.

Sanat eğitimi verilirken asıl amaç düşüncenin geliştirilmesidir. Düşünce sistemi kısıtlanmış toplumlarda sanat, yaratıcı düşünce, hoşgörü ve yeni şeyler üretme isteğinden bahsedemeyiz. Sanat ve sanat eğitimi sayesinde birey içinde var olan değerleri coşkulu bir şekilde dışarıya aktarabilir. Bu görüşlerin sağlam temeller üzerinde yükseltilmesi için bireylerin entelektüel birikim sahibi, sürekli kendini geliştiren bir yapıya sahip olmaları gerekmektedir (Bulut, 1999, s.48).

Kişinin kendini ifade edebilmesi, kendini tanıması, çevresiyle olan iletişimi, çevreye olan duyarlılığı, eleştirel bir bakış açısı kazanması gibi tutum ve davranışlar sanat eğitimi yoluyla geliştirilebilir. Sanat eğitiminin temel amaçları doğrultusunda kişinin çok yönlü gelişimi sanat eğitimi yoluyla en iyi şekilde desteklenir (Kırıçoğlu, 2002:5).

Görsel sanatlar eğitimi bireyin küçük yaşlardan itibaren doğrudan veya dolaylı şekilde ilişkili olduğu ve etkisi yadsınmaz bir eğitim şeklidir. Görsel sanat eğitimi bireylerin bütün yaşamları boyunca etraflarında olup biten olaylara ve yaşantılarına bakış açılarında farklılık oluşturur. Bu farklılık genel anlamda bireylerin özgün, özgür ve yaratıcı olmaları açısından önemli bir faktördür. Bu durum görsel sanatlar eğitiminin, bireyin yaşantısı açısından ne derece önemli ve gerekli bir yere sahip olduğu konusunda bizi bilgilendirir. Tüm bu sanatsal etkinlikler verilecek olan doğru ve kalıcı eğitim sayesinde bireylerin yaşantılarında farklılık ve anlamlılık oluşturacağı gibi, entelektüel birikimlerine de katkı sağlayacaktır. Sanat eğitimi bireylerin yaşantılarını sanat yoluyla geliştirerek öğrenme sürecini farklılaştırmaktır. Öğrenme süreçleri çeşitli etkinliklerle gelişen bireyler, çok yönlü bir eğitim sisteminde çok yönlü kazanımlar elde eder.

Sanat eğitiminin bu özellikleri doğrultusunda çocuklar sınıf ortamı dışındaki alanlardan da yararlanarak daha kalıcı ve istek uyandırıcı bir sürece dahil edilmelidir. Öğrencilerin görmeye, dokunmaya, hissetmeye ve eserleri yerinde görmeye olan ihtiyaçları dikkate alınmalı ve eğitim - öğretim süreci sadece okullarla sınırlı kalmamalıdır. Çevresiyle etkileşim içinde olan çocuk, öğrenmeye daha açık hale gelir. Görerek, dokunarak, hissederek dahil olduğu bu öğretim süreci onun sanata, topluma, çevresine bakış açısını değiştirecektir. Bu durum çocuğun dahil olduğu eğitimi yaşam boyu öğrenme sürecine dönüştürecektir. Çocukların bu süreçte öğrenme yaşantılarını aktif hale getirebilmek ve çevresiyle etkileşimini yükseltebilmek için farklı yöntem ve teknikler uygulamak gerekmektedir. Eğitim – öğretimin daha kalıcı ve sürekli bir hal alabilmesi için öğrenimin sadece sınıf ortamıyla sınırlı kalmayıp müze, galeri, stüdyo gibi mekanlarda da devam etmesi gerekmektedir.

Araştırma kapsamında görsel sanatlar dersinde verilen müze eğitimi konusunun öğrencilerin görsel sanatlar eğitimi olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Bu amaçla görsel sanatlar dersinde öğrencilerin müze ve müze eğitimi konusunu beraber sanata ve sanat eserlerine, tarihine ve kültürüne olan bakış açılarında olumlu yönde bir değişim kazanabilmeleri amaçlanmaktadır. Verilen müze eğitiminin farkındalık oluşturması sağlanarak, öğrencilerin eserler üzerinde yaratıcı, özgün değerlendirmeler ve fikirler ortaya koyabilme yetisinin olumlu yönde etkileneceği düşünülmektedir. Çalışma kapsamında, müze eğitimi konusunun çocukların görsel sanatlar eğitimine etkisi araştırılmıştır.

Müze ve Müze Eğitimi

Müzeler, her yaşta bireye hitap eden ve bu bireylerin öğrenme durumlarının sağlandığı, durağan ve sıradan olmayan, bireylerin kültürel alan olarak yararlanacağı, tartışmalı ve araştırmacı bir öğrenmenin de sağlanacağı, sergilemenin dışında her türlü yazılı ve görsel kaynaklardan yararlanıldığı, özgün düşünce ve fikirlerin paylaşıldığı bir forum olarak tanımlanmaktadır. Okullarda verilen süregelen öğretim programlarıyla beraber etkinlikler düzenleyen, müze izleyicisi, müze eğitimcisi, müzeci, ve müzede var olan nesnelere arasında iletişimi sağlayan sanatsal ve kültürel bir uygulama alanı olarak tanımlanmaktadır (San, 1998:120).

Müze, topluma hizmet eden, sürekli gelişen, insanlığın geçmişine ve bugününe tanıklık eden nesnelere üzerinde araştırma yapan, onları toplayan, saklayan, koruyan, bu eserler hakkında bilgiler edinen ve paylaşan, muhafaza ettiği ürünlerin tohum tarafından inceleme, eğitim ve estetik zevk alma doğrultusunda sergileyen, kar amacı gütmeyen bağımsız ve devamlı bir kurumdur (Madran, 1999:s.6).

Müzeler süregelen sorumluluk ve görevlerinin yanı sıra günümüzde çok önemli bir misyonu daha üstlenmiştir, eğitim misyonu. Çünkü müze, ziyaretlerin sürekli olması, kültürlerarası iletişimin canlı tutulabilmesi ve eğitim bütünlüğü içerisinde önemli bir rolünün benimsenebilmesi için eğitimsel misyonunu yerine getirmek zorundadır (Buyurgan ve Mercin, 2010:68). Müze eğitimi genel eğitim süreci içerisinde kendine ait bir alana sahip olan, planlı şekilde ilerleyen ve müze etkinliklerinde eğitimsel yöntemlerden yararlanan, tüm bunlardan oluşturularak öğrenim sürecinde yer alır.

Müzeler, toplama, sergileme ve muhafaza etme amacıyla ve oluşumlarından dolayı başlangıçta sadece uygun tarihi yapılarda eserlerini barındırırdı. Günümüzde ise müze ve müzecilik anlayışı, temel işlevleriyle beraber teknolojik, sosyolojik, psikolojik alanlarla beraber çağdaş müzecilik anlayışı dahilinde yeniden düzenlenmiş ve muhafaza edecekleri nesnelere göre yeni binalar tasarlanmış, tasarlanan bu yapılarda yer alan genel eğitim kurumları haline dönüşmüşlerdir (Atasoy, 199:16). Pek çok açıdan donanımlı olan müzeler bireylerin eğitim süreçlerinde okul dışında kullanım alanıyla önemli ve destekleyici bir konumdadır.

Eğitimde müzelerin rolü gün geçtikçe artmaktadır ve bu önem yadsınamaz bir gerçeklik halini almıştır. Müzeler bünyelerinde barındırdıkları yapıtlarla, eserlerle, örneklerle estetik ve beğeni duygusunu uyandırdığı gibi hayal gücü ve yaratıcılık adına heyecan kaynağı oluşturarak çocukların öğrenim süreçlerinde etkin rol oynarlar (Atagök, 1999:74).

Müze eğitimi, kişileri düşünmeye zorlayarak gözlem yetisini geliştirir ve bu yeti bireyin nesnelere arasında ilişkiler kurmasını sağlar. Birey var olan bilgi birikimini geliştirme fırsatı yakalar ve bu bilgileri karşılaştırarak bu durumu devamlı hale getirir. Sonuca ulaşabilmek için yorumlar yapar. Mantık, hayal gücü, yaratıcılık, beğeni ve estetik duygusunun oluşturulması ve bu duyguların geliştirilmesi konusunda yardımcı olur. Toplumun tarih bilincini doğru bir şekilde elde edebilmesine katkıda bulunur. Geçmişte yaşananları, eserleri gözler önüne sererek, bireyin bugün yaşananlarla kıyas edebileceği bir ortam hazırlar ve gelişmeleri görmesini sağlar. Geçmiş bugünden farklıysa gelecek de bugünden farklı olacaktır ve gelişim kaçınılmazdır gerçeğini görür (Abacı, 2003:4).

Müzeler, yapıtlarla, nesnelere birebir, karşılıklı iletişim halinde olunması açısından önemli ve benzersiz bir tecrübe sunmaktadır (Hooper-Greenhill, 1999:133). Teorik olarak işlenen görsel sanatlar dersi müfredatı uygulamalar olmadan, eserlerle birebir etkileşim içerisine girmeden eksik kalmış olacaktır. Müzeler, galeriler bu eksikliği gidermek adına büyük imkanlar sunan, öğrenmenin son derece kalıcı ve sağlıklı gerçekleşmesine olanak sağlayan eğitim ortamlarındandır.

Müzeler, bünyesinde bulundurduğu koleksiyonları kullanarak, müzeyi ziyaret eden bireylerde ilgi, alaka, merak ve heyecan uyandırarak bireylerin eğitim süreçlerine dahil olurlar (Karadeniz, Çıldır, 2014:16). Son yüzyıllarda müzelerin eğitimdeki önemi büyük bir gelişim ve değişim göstermiştir. Bireylerin kendilerini geliştirebilmek amacıyla müzeleri ziyaret etmesi, müzedeki bilgilerden yararlanmasını eğitim sürecinde müzelerin önemli bir konumda kalmasını sağlamıştır.

İçinde bulunduğumuz eğitim sisteminde bireylerin öğrenimi, okul, sınıf ve yazılı metinlerle sınırlı değildir. Her yaşta bireylerin her açıdan eğitilebilmesi, bilişsel, duyuşsal, devinişsel olarak kendini geliştirebilmesi için müzeler uygun ve yararlı mekanlar olarak kabul görmektedir. Bu mekanlar bireylerin eğitim süreçlerinde etkin bir rol alarak, bireylerin aktif şekilde sürece dahil olmalarını sağlamaktadır. Müzeler, okul öncesi dönemden başlayıp yaşlılık dönemine kadar uzanan süreç içinde bireyi aktif şekilde eğitimin içinde tutarak, bireylerin kendilerini geliştirmesine olanak tanıyan unsurlardan biridir. Eğitim-öğretim uygulamaları sırasında birey ne kadar fazla işlenişin içerisine dahil edilirse ve ne kadar fazla duyu organını kullanarak öğretime katılırsa kalıcılık ve süreklilik o kadar artacaktır. Bilgilerin kalıcılığı artarak öğrencinin yaparak, yaşayarak öğrenmesi sağlanacak ve bu durum çocuğun çok boyutlu düşünme becerisinin gelişmesini sağlayacaktır. Çocuk birebir etkileşim içerisinde bulunup öğrendiği bilgileri kolay kolay unutmayacaktır.

Müzelerde sunulan öğretim imkanları eğitim kurumlarında var olan öğrenmeleri tamamlayıcı, geliştirici ve destek verici niteliktedir. Müzelere yapılan ziyaretler, öğrencilerin alternatif öğrenme yolları keşfetmesi, somut olarak etkileşime girmesi, akılda kalıcı tecrübeler kazanması ve çok yönlü aktif bir öğrenme ortamında aktif şekilde hareket edebilme imkanı bulmasını sağlar. Bu durum sınıf ortamındaki formal eğitimde kendini gösteremeyen, yeteneklerin farkında olmayan çocuklar için becerilerini ve öğrenme isteklerini gösterebilecekleri ve bu sayede daha kalıcı ve etkili öğrenmenin gerçekleşeceği bir ortam oluşmasını sağlayabilir. Müzelerde uygulanan eğitimler sayesinde müze ziyaretleriyle müzede aktif bir biçimde yer alan bireyler, geçmiş dönemlerde ortaya konan sanat eserini, o dönemin yaşayış şeklini ve o yaşam biçimleriyle ilişki kurma becerisini, çok yönlü sorgulama ve düşünme, gözlem yapabilme ve bu gözlemleri bir sonuca ulaştırarak analiz edebilme yeteneğini, sanatsal etkinliklerle öğrenebilme imkanına sahip olacaktır.

Müzeler, kitapların teorik olarak sunduğu ama somut anlamda ortaya koymadığı geçmiş yaşantılar ve nesnelere arasındaki bağları elle tutulur şekilde göstererek, bireylerin gözlem yapabilme, eğitimin sürekliliği ve bilgilerin karşılaştırılması gibi yolları öğretir (Artut, 2004:95).

Müzeler, yaparak yaşayarak öğrenme olanağı sunarak, görerek, dokunarak geçmiş dönemlere ait eserleri inceleyerek, bireylerin öğrenim sürecinde yer almasını sağlar (Seidel ve Kenneth, 1999).

Soyut bilgiler bireylere somut bilgilerden daha zor şekilde aktarılır. Müzelerde birebir dahil olunan öğrenme yaşantıları bu deneyimleri arttırarak bireylerin bilinenden bilinmeyene, somuttan soyuta, yakından uzağa yol alabilmesine olanak tanır ve öğrenim süreci daha anlaşılır bir şekilde gerçekleştirilebilir. Müzeler bu konuda okulda verilen eğitimi somut hale getiren, yaparak yaşayarak öğrenmeyi aktif kılan kurumlardır. Müze eğitimi, öğrenme süreci içinde bireyi aktif bir şekilde eğitime dahil eder ve bireylerin müze eğitimi sayesinde kalıcı kazanımlar elde etmesini sağlar. Dokunarak, yaşayarak, birebir iletişim içerisinde olarak, öğrenme daha anlamlı bir hale gelir. Yükseklik, hacim, derinlik kavramlarını dokunarak öğrenmesi, hissetme duygusunu geliştirerek sanat eğitimine karşı güdülenmesini sağlayacaktır. Bu şekilde bireye aktarılan bilgi ve deneyimler, daha kalıcı olmakla beraber bireyin yaratıcılığını ve hayal gücünü geliştirecektir. Özellikle çocukların dokunma ihtiyacı, elleriyle keşfetme hissiyatı üst seviyededir. Müzelerde çocukların koleksiyondaki eserlerle karşı karşıya gelmesi, dokunulabilecek olan ürünlere dokunabilmesi çocuklar için çok özel ve unutulmaz bir deneyim olacaktır. Bireylerin yaşantılarında eğitimin kalıcılığı açısından müze ve galeri gibi mekanlar önemli bir yere sahiptir.

Dokunarak, görerek, hissederek yapılan eğitim her zaman daha kalıcı olacaktır. Müzede korunan ve saklanan örnekleri zaman zaman, mekan dahilinde birebir etkileşim içinde ve üç boyutlu olarak ziyaret etmek, müze ortamının havasını solumak çocuklar için çok yönlü bir deneyim ve gözlem yapma imkanı tanıyacaktır (Abacı, 2011:222). Müze eğitiminde çocuklar için öğrenme aktif bir süreç içerisinde ilerleyecek, birey hissederek, karşılıklı etkileşim içine girerek öğrenme sürecine dahil olacaktır. (Şahan, 2005:5).

Müzelerin Sanat Eğitimindeki Rolü

Müzeler, sanat eğitimi açısından bakıldığında önemli bir yere sahiptir. Okullarda verilen teorik anlatımların ve geleneksel yöntemlerin, müze ortamında geniş bir perspektifle sunulması öğrenimin kalıcılığı ve öğrencilerin öğrenme isteklerinin arttırılması açısından oldukça önemlidir. Müze ve galerilere düzenlenen geziler ve bu gezilerdeki etkinlikler öğrencilerin

öğrenme durumlarını geliştirip bu durumun sürekliliğinin sağlanması açısından olumlu sonuçlar verecektir. Öğrencilerin kaynaşması, sosyalleşmesi açısından bakıldığında müzeler önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerle yapılan bir müze ziyareti çocuklara, toplumsal ilişkiler, kültürlerini tanıma ve bir araya gelerek sosyalleşme imkanı sunacaktır. Okuldaki öğrenme ortamında kendini gösteremeyen öğrenciler böyle ortamlarda yetenek ve ilgilerinin farkına varabilir ve kendini ifade edebilme imkanına sahip olur. Bilgi sürekli aynı ortamda durağan şekilde verilmediği için çocuk çok yönlü bir öğrenme ortamında kendini geliştirecek ve daha çok verim alınacaktır.

Müzeler, toplumun sanat eğitimi süreci için araştırma yapabilme, örneklerle etkileşimde bulunabilme, uygulama ve değerlendirme aşamaları için önemli alanlardır. Müzeler, sanat ve sanat eğitimi açısından sanatçının, sanat izleyicisiyle bulunduğu en önemli kurumlardandır (Erbay, 2013:26). Bireylerin çocukluktan itibaren başladıkları sanat eğitimi süreci aktif olarak dahil oldukları müze eğitimi süreci sayesinde daha anlamlı bir hal alacaktır. Eleştirel düşünen, belli bir estetik beğeniye sahip olan, yaratıcı fikirleri ve geniş bir hayal gücüne sahip olan bireyler, bu özelliklerini tüm hayatına yansıtarak sanat eğitimini hayatlarının her evresinde hissedeceklerdir.

Müzeler, insanların estetik duyarlılığının ve algısının geliştirilmesi ve geleceğin sanat izleyicisinin hazırlanışlarının yükseltilmesi ve insanın zihinsel gelişimine katkıda bulunmasıyla da önemli görevleri yüklenirler (Tezcan, Akmehtmet, Ödekan, 2006:56). Sanat eğitimine yeni ve daha geniş ufuklar açan müzeler, bireyler için eğitim programları düzenlemektedir. Öğrencileri sınıf ortamından ve yeterli olmayan imkanlardan uzaklaştırarak daha kalıcı, etkili, daha canlı, görerek, dokunarak, yaparak, yaşayarak öğrenmenin gerçekleştirilebileceği müze ortamına getirmek öğrenciler kadar öğretmenleri de mutlu eden bir etken olacaktır. Stüdyolar, galeriler, sergiler ve en önemlisi müzeler bu ihtiyacı karşılayan kurumların başında gelmektedirler (Buyurgan ve Mercin, 2010:118). Sadece kitaplara, teorik bilgilere dayalı olmayan sanat eğitimi, müze eğitimi sayesinde farklı ve yeni bir alanda bireylerin kendilerini daha fazla ifade edebilmelerini sağlayacaktır.

Müzeler bireylere eşsiz imkanlar sunarak, öğretmeni merkeze alan eğitim sisteminden çıkarak çocuk odaklı, çocuğun daha aktif olduğu ve öğrenmenin de bu yönde ilerlediği modern ortamlar oluştururlar. Oluşturulan bu ortamlarda kullanılan yöntemler çocukların zevkle öğrenme gerçekleştirmesini sağlar. Mesela gezi ve gözlem yöntemiyle sanat eserleriyle doğrudan, sınırlı olmayan bir ortamda heyecan ve istekle yapılan görsel sanatlar eğitimi daha iyi deneyimler sunarak kalıcı ve anlamlı öğrenmenin gerçekleştirilmesini sağlayacaktır (Buyurgan ve Mercin, 2010:120). Sanat eğitimcisi çocuğa aktarılması gereken sanatsal öğeleri daha anlamlı kılmak için müzeleri kullanmalıdır. Yazılı kaynaklarla, sınıf ortamında gerçekleştirilen eğitim-öğretim bir süre sonra heyecan verici olmamaya, öğrenmenin kalıcılığını etkilemeye başlayacaktır. Bireyin etrafıyla, nesnelere, eserlerle olan etkileşimi daha dikkat çekici ve heyecan verici bir öğrenme ortamıyla sağlanabilir. Bu anlamda müzeler sanat eğitimi açısından bakıldığında büyük bir gereklilik olarak görülmektedir.

Müze Eğitim Planlaması

Peşkersoy ve Yıldırım, Görsel Sanatlar Dersi (1-8.Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda 8.sınıflar görsel sanatlar dersi müze bilinci kazanımı şu şekilde ele alınmıştır. Öğrenciler genel müzecilik ve Türk müzeciliği kurulu ve öncülük edenleri konusunda araştırmalar yaparak bilgi edinir. Müze koleksiyonlarında var olan herhangi bir eserin müzelere getirilme ve sergilenme, korunma süreçleri hakkında bilgi edinir. Müze ziyaretinde bulunur ve sanal olarak da müze ziyareti yapar. Müzeler hakkında tanıtıcı ve anlatıcı görsel ürünler ortaya koyar. Tarihsel ve kültürel mirasına sahip çıkarken bilişim teknolojilerinin önemini bilir ve ondan yararlanır. Müze koleksiyonlarında yer alan eserlerden, tarihi ve kültürel yapılarından vs.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar. Ülkemizin müze, tarihi eser, anıt, ören yeri gibi zenginliklere sahip olmasından gurur duyarak bu bilinçe erişir. Görsel sanatların, tarih ve kültürle olan ilişkisinin farkında olur (2016:157).

Müzeler ziyaretleri belirli bir plan ve program çerçevesinde düzenlenmelidir. Müze ziyareti öncesi, müze ziyareti esnası ve müze ziyareti sonrasında yapılacak olan etkinlikler, uygulamalar bu programa göre hazırlanarak ziyaretten en yüksek verim alınmaya çalışılmalıdır. Müze eğitimi belirli bir plan sayesinde daha etkili bir süreç olacaktır.

Müze Ziyareti Öncesi Hazırlıklar

Müze ziyaretinde öğrenme potansiyelinin artırılması, kalıcı bir öğrenme oluşturulabilmesi için öğretmen tarafından programlı, anlaşılır ve iyi planlanmış bir müze ziyareti düzenlenmelidir (Buyurgan ve Mercin, 2010:163).

Müze gezisi planlanırken öncelikle kazanımlara uygun bir müze gezisi planlanmalıdır. Müze gezi planı hazırlanarak öğrenciler için veli izin belgeleri hazırlanarak gerekli kurumlardan izinler alınmalıdır. Müzeye ulaşımın neyle yapılacağı, hangi tarihlerde ve hangi zaman aralığında müze gezisi yapılacağı, yapılan müze gezisinde veya sonrasında hangi etkinliklerin uygulanacağı planlanmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır.

Müze gezisinden önce müzede dikkat edilmesi gereken kurallar hakkında öğrenciler bilgilendirilmelidir. Öğrencilerin müzede gürültü yapmaması, anlatılanları dikkate alması, merak ettikleri bir şey olursa dile getirmeleri, müzeye yiyecek ve içecek sokulmaması, yerlere çöp atılmaması, etrafın kirletilmemesi, fotoğraf çekme kurallarına uyulması gerektiği anlatılmalıdır.

Müze Ziyareti

Müze gezisi yapılmadan önce gidilecek olan müze hakkında öğrencilere bilgilendirici tanıtımlar yapılmalıdır. Bu bilgilendirmeler müzenin içeriği, tarihi, uyulması gereken kurallar gibi başlıklardan oluşmalıdır. Müze gezisi öncesinde öğrencilerin uyması gereken kurallar hatırlatılmalı ve bu kuralların bir sınırlama değil gereklilik olduğu belirtilmeli ve müzede eserlere zarar verebilecek hareketlerden kaçınılması gerektiği vurgulanmalıdır.

Müze ziyareti sırasında öğrencilerin daha verimli bir öğrenme süreci geçirebilmelerine yardımcı olmak için, dikkat ve ilgi çekici tarihi, kültürel, sanatlar eserler, eserler üzerinde durmalıyız. Müzede var olan tüm eserler gösterilmeye çalışılmamalı ve bazı eserlerin dikkat çekmesine izin verilmelidir. Öğrencilerin arkadaşlarıyla ya da öğretmenleriyle beraber çalışmasına izin verilmeli, genel yargıların dışında kişisel yorumlara da önem verilmelidir. Eserler incelenirken zaman konusuna dikkat ederek acele etmemeliyiz (Buyurgan ve Mercin, 2010:172).

Müze gezisi sırasında gezinin amacına uygun şekilde eserler ve alanlar gezdirilmeli, öğrencilerin izlenimleri ve fikirleri değerlendirilmelidir. Öğrencilerin grup ya da bireysel olarak müzeyi gezmeleri ve eserleri incelemeleri sağlanmalıdır. Eserlerle birebir etkileşim içerisinde olmalarına imkan verilmeli ve öğrencilerin teorik bilgiden çıkarak bilgileri yerinde öğrenmesi sağlanmalıdır.

Müze Ziyareti Sonrası Etkinlikler

Öğrenciler müze gezisi sonrasında elde ettikleri verileri toparlarlar. Müze gezisi bittiği anda veri toplama işlemleri de son bulur. Öğrenme süreci öğrencilere müze ziyaretinden sonra yaptırılacak uygulamalarla, topladıkları verileri analiz edip diğer bilgileriyle sentez yapmalarıyla elde edilen bilgiyi bütün bir halde görmeleriyle beraber kalıcı ve etkin hale gelir. Bununla beraber müze gezisi, eğitim sürecinin bir parçası olduğu için, öğrencilere bilgileri sınıflandırma, karşılaştırma ve analiz etme olanağı tanır. Öğrenciler bilgiler arasındaki benzerlikleri gördükleri gibi, farklılıklarında farkına varırlar (Onur, 2012:207).

Müze ziyareti kadar müze ziyareti sonrası uygulamalar da öğrenilen bilgilerin kalıcı olması, yaratıcı düşünce yetisinin geliştirilmesi ve müze ziyaretinin daha iyi özümsebilmesi için önemlidir. Müze ziyaretinden sonra, anketler, testler yaptırılarak müze ziyareti hakkında bilgi sahibi olunur. Karşılıklı soru cevap şeklinde kazanımlar ve duygular pekiştirilir. Müze ziyaretinden sonra farklı tekniklerle çalışmalar yaptırılabilir bu çalışmalardan öğrencilerin müze hakkında edindikleri izlenimleri gözlemlenebilir. Öğrencilerin müze gezisi sırasında estetik beğeni çerçevesinde etkilendiği eserler hakkında iki, üç boyutlu çalışmalar ya da hikaye, şiir, kompozisyon yazmaları istenebilir. Yaptırılan çalışmalarla bir sergi veya pano düzenlemesi yapılarak öğrencilerin öğrenim sürecine heyecan duyması ve kazanılan deneyimlerin kalıcı olması sağlanır (Buyurgan ve Mercin, 2010:173-174).

Müze gezisi sonrasında eserlerle birebir etkileşimin öğrenmenin ne düzeyde gerçekleştiğine sağladığı yararı anlamak için anket, testler ve uygulamalar yapılabilir. Müze gezisi sonrasında yapılan etkinliklerle beraber öğrenme pekiştirilmelidir. Bu etkinlikler öğrencilerin gördüklerini, öğrendiklerini somut bir sonuca ulaştırmasını sağlayarak öğrenmeyi daha kalıcı hale getirecektir. Yapılan etkinliklerde ortaya çıkan ürünler okul ve sınıf panolarında sergilenerek öğrencilerin daha istekli ve ilgili olması sağlanmalıdır ve bu durum öğrenmenin daha verimli bir hal almasını sağlayacaktır.

Yöntem

Araştırma İstanbul ilinde yer alan bir ortaokulda 8. sınıflar düzeyindeki öğrencilerden 30 deney ve 30 kontrol grubu öğrencisi yansız olarak seçilmiştir. Her iki gruba da 6 haftalık bir müze eğitimi aynı öğretmen tarafından uygulanmıştır. Araştırma Bu süreç içerisinde kontrol grubuna eğitim, sınıf içi etkinlikler ve geleneksel yöntemlere göre verilmiştir. Deney grubuna da aynı konular işlenmiş olup, deney grubuyla müze ziyareti etkinliği düzenlenmiştir.

Deney grubu müze eğitimi konusu kapsamında müze ziyareti öncesinde, müze ziyareti sırasında ve müze ziyareti sonrasında yapılan etkinliklere katılmış, kontrol grubu ise geleneksel eğitim yöntemiyle müze konusunu sınıf içerisinde işleyerek, müze eğitimi kapsamında yer alan müze ziyareti ve müzede yaptırılan etkinliklerden yararlanamamıştır. 6 haftalık bu süreçte eğitim, kontrol grubuna sınıf içerisinde geleneksel yöntemler kullanılarak, sınıf içi etkinliklerle, soru-cevap yöntemleri ile beraber pekiştirilerek ve dönütler verilerek gerçekleştirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırlanmış olduğu müfredat uygulanarak her iki gruba da aynı konular işlenmiştir. Araştırmanın uygulama kısmında deney grubu öğrencileriyle sınıf içi etkinlikler, araştırmalar, konu anlatımlarıyla beraber müze ziyareti etkinliği gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında, 8. sınıf öğrencilerine verilen müze eğitiminin çocuğun görsel sanatlar eğitimine olan etkilerinin incelenmesini amaçlanmaktadır. Araştırma, bağımlı değişkenlerin, bağımsız değişkenler üzerindeki etkisini inceleyerek, deneysel desen modellerinden eşitlenmemiş kontrol gruplu ön test - son test desenli modele göre hazırlanmıştır. Araştırmanın nicel kısmını oluşturan verilerin toplanması kapsamında, öğrencilerin ön bilgilerini kontrol etmek ve eğitim sonrasında gerçekleşecek olan öğrenmenin sonuçlarının karşılaştırılması için, Nurullah ATALAY (2011) tarafından geliştirilen, 40 sorudan oluşan çoktan seçmeli başarı testi kendisinden izin alınarak kullanılmıştır. Araştırmada kullanılacak olan çoktan seçmeli başarı testi 5 seçenekli sorulardan oluşmuştur ve 165 öğrenciye uygulanarak KR-20=79 bulunarak güvenilir kabul edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarına uygulanan testlerden elde edilen sayısal veriler, bağımsız gruplar t – testi ve ilişkili örneklemeler t – testi yapılarak SPSS 15.0 programı yardımıyla analiz edilmiş ve anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak dikkate alınmıştır.

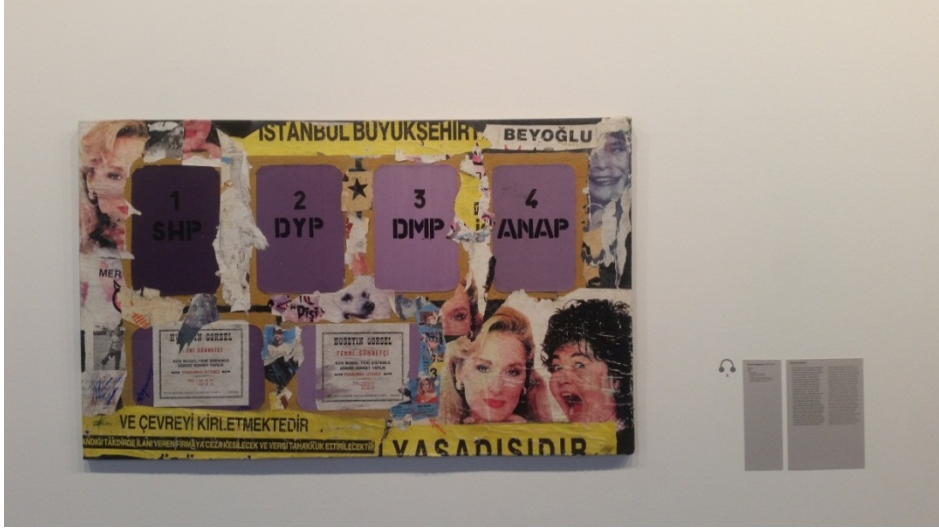
Uygulamalar

Araştırma kapsamında deney ve kontrol gruplarına 6 haftalık müze eğitimi birbirine paralel olacak şekilde ve aynı eğitmen tarafından uygulanmıştır. Bu süreç içerisinde kontrol grubuna eğitim, sınıf içi etkinlikler ve geleneksel yöntemlere göre verilmiştir. Deney grubuna da aynı konular işlenmiş olup, müze ziyareti etkinliği düzenlenmiştir.

Araştırma kapsamında yapılacak olan uygulama sürecinden önce okulun görsel sanatlar öğretmeni olan araştırmacı, okulun yöneticisi ve müdür yardımcılarını, müze eğitimi, müze gezisi ve başarı testi hakkında bilgilendirmiştir. Her iki grup da müze eğitimi konusu kapsamında müze ziyareti öncesinde ve müze ziyareti sonrasında yapılan etkinliklere katılmıştır. Deney grubuyla müze ziyareti gerçekleştirilmiş, kontrol grubu müze ziyareti ve müzede gerçekleştirilen etkinliklerden yararlanamamıştır. 6 haftalık bu süreçte eğitim, kontrol grubuna sınıf içerisinde geleneksel yöntemler kullanılarak, sınıf içi

etkinliklerle, soru-cevap yöntemleri ile beraber pekiştireç ve dönütler verilerek gerçekleştirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırlanmış olduğu müfredat uygulanarak her iki gruba da aynı konular işlenmiştir.

Araştırma kapsamında müze eğitimi sürecinden önce ve sonra her iki gruba da başarı testi uygulanmış olup elde edilen veriler analiz edilmiştir. Eğitim süreci içerisinde "Müzecilik", "Türk Müzeciliği", "Müze Bilinci Kazanımı", "Müze Çeşitleri" gibi konularda ders anlatımları ve sunumlar yapılmıştır. Sınıf içi etkinlikler yapılarak müze ziyareti hakkında bilgilendirmeler yapıldı. Deney grubuyla Modern Sanatlar Müzesi'ne gezi düzenlenerek, eserler incelendi. Müze koleksiyonunda yer alan Burhan Doğançay'ın "İstanbul" adlı çalışması incelenmek üzere seçildi. Öğrencilerden, uygulama aşamasında kolaj tekniğiyle, seçilen çalışmadan yola çıkarak görsel tasarımlar yapmaları istenerek süreç pekiştirildi. Ortaya çıkan çalışmalar okul panolarında ve yılsonu okul sergisinde sergilendi.

Şekil 1: Burhan DOĞANÇAY'ın "İstanbul" adlı çalışması, 89 x 146 cm
Tuval Üzerine Akrilik, Kolaj, 1990, İstanbul Modern Sanatlar Müzesi

Şekil 2: Öğrenci Çalışması

Şekil 3: Öğrenci Çalışması

Şekil 1'de araştırmanın uygulama aşamasında incelenmek üzere seçilen Burhan Doğançay'ın "İstanbul" adlı çalışması yer almaktadır. Tuval üzerine akrilik ve kolaj teknikleri kullanılarak yapılan bu çalışmanın konusu İstanbul'dur. Şekil 2 ve Şekil 3'te bu çalışmadan yola çıkılarak, öğrencilerin kendi yorumlarıyla yaptıkları İstanbul konulu öğrenci çalışmaları yer almaktadır.

Bulgular Ve Yorum

Görsel sanatlar dersi müze eğitimi konusunun deney ve kontrol gruplarının sanatsal değerlendirme yapabilmelerine olan etkilerinin incelendiği araştırmanın bu bölümünde öntest ve sontest başarı testlerinin uygulanması sonucunda elde edilen verilerin bulgularına yer verilerek tablolar halinde sunulmuş ve bu verilerin açıklamaları yapılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının öntesten aldıkları puanlar, aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve her iki grubun ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi sonuçlarıyla belirlenmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Deney ve Kontrol gruplarının başarı testi öntest sonuçları açısından bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 1

Deney ve Kontrol Gruplarının Çoktan Seçmeli Başarı Testi Öntest Puanlarına ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Bağımsız t – Testi Sonuçları

Grup	n	X	S	t	sd	p
Deney	30	67.0000	8.60366	.363	58	.718
Kontrol	30	67.8333	9.15386			

Tablo 1’de görüldüğü şekilde deney ve kontrol gruplarının öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda, deney grubunun aritmetik ortalaması $X= 67.0000$; kontrol grubunun aritmetik ortalaması $X=67.8333$ bulunmuştur. İki sonuç arasında 0.8333 ’lük bir fark vardır.

Deney ve Kontrol gruplarından elde edilen sonuçlara göre göre t-testi sonucu $t_{58}=0.363$ ve $p > .05$ olarak bulunmuş ve deney ve kontrol gruplarının akademik başarı açısından birbirlerine yakın, denk oldukları gözlemlenmiştir. Ön bilgileri ölçmek için uygulanan çoktan seçmeli başarı testi öntest genel olarak değerlendirildiğinde, konuyla ilgili bilgileri açısından iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Deney ve Kontrol gruplarının başarı testi son test sonuçları açısından bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

6 haftalık müze eğitimi uygulamasından sonra her iki gruba da çoktan seçmeli başarı testi, eğitim aşaması ve uygulamalar bittikten sonra sontest olarak uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının sontestten aldıkları puanlar, aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve her iki grubun ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı t-testi sonuçlarıyla belirlenmiştir.

Tablo 2

Deney ve Kontrol Gruplarının Çoktan Seçmeli Başarı Testi Sontest Puanlarına ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Bağımsız t – Testi Sonuçları

Grup	n	X	S	t	Sd	p
Deney	30	79.8333	6.84601	-3.076	58	.003
Kontrol	30	73.6667	8.58360			

Tablo 2’de yer alan veriler analiz edildiğinde deney ve kontrol gruplarının sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda, deney grubunun aritmetik ortalaması $X= 79.8333$; kontrol grubunun aritmetik ortalaması $X=73.6667$ bulunmuştur. İki sonuç arasında 6.1666 ’lık bir fark mevcuttur. Verilere göre ise t-testi sonucunda $t_{58} = -3.076$ ve $p < .05$ olarak bulunmuştur.

Bu veriler deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Sontest olarak uygulan çoktan seçmeli başarı testi genel olarak değerlendirildiğinde müze eğitimi ve uygulamalar sonrasında gruplar arasında elde edilen verilere bakılarak, deney grubu lehine anlamlı bir fark oluşmuştur.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Deney Grubu öğrencilerinin başarı testi öntest ve sontest sonuçları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 3
Deney Grubu Öğrencilerinin Çoktan Seçmeli Başarı Testi Öntest ve Sontest Puanlarına ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Bağımlı t – Testi Sonuçları

Grup	n	X	S	t	sd	P
Öntest	30	67.0000	9.15386			
				-18.713	29	.000
Sontest	30	79.8333	8.58360			

Tablo 3'teki öntest ve sontest başarı testinden elde edilen veriler analiz edilip deney grubu öğrencilerinin öntest başarı puanı aritmetik ortalaması $X = 67.0000$ ve sontest başarı puanı aritmetik ortalaması $X = 79.8333$ olarak saptanmıştır. İki değer arasında 12.8333'lük bir fark söz konusudur. Verilerden elde edilen t-testi sonucuna göre $t_{29} = -18.713$ ve $p < .05$ olarak bulunmuştur. Deney grubu başarı testi sontest puanları lehine anlamlı bir fark oluşmuştur. Deney grubu öğrencileri çoktan seçmeli başarı testi öntest – sontest puanlarıyla bağımlı t-testi analiz yapıldığında, uygulanan müze eğitimi programı sayesinde öğrencilerin sanatsal değerlendirme yapabilmelerine büyük katkı sağlamıştır. Araştırmadan elde edilen veriler gösteriyor ki müzede verilen eğitim uygulamaları öğrencilerin başarı grafiğini yükseltmiştir, pozitif anlamda bir artışa sebep olmuştur.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi öntest ve sontest sonuçları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 4
Kontrol Grubu Öğrencilerinin Çoktan Seçmeli Başarı Testi Öntest ve Sontest Puanlarına ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Bağımlı t – Testi Sonuçları

Grup	n	X	S	t	sd	P
Ön test	30	67.8333	8.60366			
				-9.483	29	.000
Son test	30	73.6667	6.84601			

Tablo 4'te geleneksel yöntemle göre, sınıf içi etkinlikler ve ders anlatımlarıyla eğitim verilen kontrol grubunun öntest ve sontest puanları analiz edildiğinde, kontrol grubu öğrencilerinin ön test başarı puanı aritmetik ortalaması $X = 67.8333$, son test başarı puanı aritmetik ortalaması $X = 73.6667$ olduğu saptanmıştır. Aritmetik ortalamalar arasındaki fark 5.8334 olarak görülmüştür. Verilerden yola çıkarak yapılan t-testi sonucunda $t_{29} = -9.483$ ve $p < .05$ olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara bakarak kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi öntest ve sontest verileri analiz edildiğinde başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmüştür. Geleneksel yöntemle verilen müze eğitiminin, öğrencilerin de sanatsal değerlendirme yapabilmelerine etkisi olmuştur. Akademik açıdan başarı geleneksel yöntemle de artırılmıştır.

Sonuç

Bu araştırmada "Müze eğitimi konusunun görsel sanatlar eğitimine etkisi var mıdır? problemi ele alınarak incelenmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakılarak, M.E.B. görsel sanatlar eğitimi programı müze eğitimi konusunun geleneksel yöntemle uygulandığı kontrol grubuna göre deney grubu üzerinde yürütülen görsel sanatlar eğitimi müze eğitimi kazanımlarının daha anlamlı ve olumlu olduğu görülmüştür. Araştırmadan elde edilen genel veriler ve sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

1. Deney ve kontrol gruplarının çoktan seçmeli başarı testi öntest puanları karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bu durum iki grubun paralel eşleştirildiği ve gruplar arasında akademik seviye açısından bakıldığında belirgin bir farkın bulunmadığını göstermektedir. Görsel sanatlar dersi kapsamında müze eğitimi verilmeden önce deney ve kontrol gruplarının ön bilgiler açısından birbirlerine eşdeğer oldukları görülmüştür.
2. Deney ve Kontrol Grupları sontest sonuçları karşılaştırıldığında; test puanları arasında deney grubunun kontrol grubuna oranla daha yüksek puanlar aldığı, deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Deney grubu kontrol grubundan daha yüksek bir başarı sergilemiştir. Bu sonuca göre deney grubuna verilen müze eğitimi yaklaşımı, geleneksel öğrenme yöntemlerine göre daha olumlu bir artış sağlayarak öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir.
3. Deney grubuna uygulanan görsel sanatlar dersi müze eğitimi konusundan önce ve sonra uygulanan çoktan seçmeli başarı testi sonuçları karşılaştırıldığında, analiz sonuçlarına göre öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Öğrencilerin süreç içerisinde aktif olarak istenilen öğrenmeye dayalı davranışları edinmişlerdir.

4. Kontrol grubu öğrencilerinin müze eğitimi öncesi ve sonrasında uygulanan başarı testleri sonuçları analiz edilerek veriler arasında anlamlı farklılık olup olmadığı kontrol edilmiştir. Yapılan analizlerden elde edilen sonuçlara göre kontrol grubunun öntest ve sontest başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Öğrencilerin geleneksel öğretim yöntemleriyle bilgi sahibi oldukları gözlemlenmiş ve istenilen kazanımlar elde edilmiştir.
5. Araştırma kapsamında deney grubuna verilen müze eğitimi, uygulamalar, etkinlikler, müze ziyareti gibi aktiviteler sayesinde öğrencilerin testlerde yaptıkları değerlendirmeler ve aldıkları puanlar istatistiksel olarak analiz edildiğinde anlamlı bir farklılık olduğu, başarı testi sonuçları açısından bakıldığında anlamlı oranda artış görüldüğü belirlenmiştir. Görsel sanatlar müze eğitimi konusunun öğrencinin sanatsal değerlendirme yapabilmesine olumlu yönde etki ettiği, var olan bilgileri pekiştirerek somut ve kalıcı öğrenme gerçekleştirdiği, yaratıcı düşünme yetisini kazandırdığı görülmüştür. Verilen müze eğitimi sayesinde sontest puanlarında anlamlı fark oluşmuş ve deney grubunun aktif katılımı sağlanarak kalıcı öğrenme gerçekleştirilmiş, istenilen davranışlar kazandırılmıştır.
6. Kontrol ve deney gruplarının ön bilgileri uygulanan testlerle kontrol edildiğinde belirli bir fark olmadığı görülmüştür. Klasik yöntemler kullanılarak verilen eğitimle kontrol grubunda belirli bir artış görülmüştür. Ancak deney grubuna uygulanan müze eğitimi, öğrencinin sürece aktif olarak katılmasını, yaparak yaşayarak öğrenmesini, soyut olan bilgileri görselleştirerek, hissederek öğrenmesini sağladığı için daha anlamlı bir fark oluşturmuştur. Tüm bunlara bakarak öğrencilerin görsel sanatlar dersinde tarih, kültür, sanat bilinci kazanmalarında eserlerle birebir iletişime geçmeleri, onları yakından tanımaları ve görmeleri, soyut süreçten çıkarak somut birtakım yaratıcı süreçlere dahil olmasını sağlayan müze eğitimi, yapılacak müze ziyaretleri, uygulamalar ve etkinliklerle daha kalıcı ve anlamlı öğrenme yaşanması için son derece önemli durumdadır. Bu sebeplerden dolayı araştırma sürecinde kontrol ve deney grubundan edilen verilere bakılarak deney grubunun lehine anlamlı fark oluştuğu görülmektedir.

Öneriler

Müzeler, tarih, kültür, sanat, bilim gibi birçok konuda çalışma ve uygulama alanı sunmaktadır. Eğitim sürecinde etkin bir yere sahip olan müze eğitimi, bireylerin birebir etkileşim içinde yer aldığı eğitim kurumlarına dönüşerek, bilgileri somut veriler üzerine oturarak öğrenme sürecini anlamlı kılmaktadır. Müze eğitiminin öğrencilerin görsel sanatlar eğitimi üzerindeki etkilerinin incelendiği bu çalışmada bazı öneriler sunulmuştur.

Çocuklar için eğitim atölyeleri ve paket programları bulunmayan müzeler, öğrenciler için eğitim atölyeleri oluşturmalı, bu atölyelerde öğrencilerle etkin bir şekilde, alanında uzman eğitimcilerle eğitimler gerçekleştirilmeli ve okul-müze işbirliği sağlanmalıdır. Müzelerde eğitim formasyonu ve alan bilgisi yeterli rehberler ve eğitimciler görev alarak çocuklara uygun etkinlikler ve uygulamalar hazırlanmalıdır.

Müze bilincinin okul öncesi dönemden itibaren çocuklara aşılması, çocukların kültürel değerlere sahip çıkmasına, estetik bakış açısı ve yaratıcı düşünme yetisi kazanmasına, sanata, çevresine, topluma karşı duyarlı ve ilgili olmasına yardımcı olacaktır. Bu sebeple müze bilinci okul öncesi dönemden itibaren öğretim programları içerisinde yer almalı ve imkanlar dahilinde etkinlikler gerçekleştirilmelidir.

Müze eğitimi konusunda geliştirilmiş olan programlar öğretmenler tarafından görsel sanatlar eğitimi öğretim programları kapsamında okullarda uygulanmalıdır. Görsel sanatlar dersindeki ilgi ve alakayı arttırmak, dersten zevk almasını ve kalıcılığı sağlamak, bireyin sanata, kültüre, tarihe, geçmişin ve bugünün eserlerine olan saygısını arttırmaya yardımcı olmak amacıyla müze eğitimi, görsel sanatlar öğretim programlarında daha aktif ve geniş bir alanda uygulanmalıdır. Müzeler, çocukların aktif olarak sanat eserleriyle, tarihi ve kültürel örneklerle iletişim içerisinde olmalarını sağlayan kurumlar oldukları için, görsel sanatlar öğretimi sadece sınıf içi etkinliklerle sınırlı kalmamalı mümkün olduğunca müzeler öğretim etkinlikleri içerisinde dahil edilmelidir.

Görsel sanatlar dersi müfredatı uygulanırken, sanat tarihi, tarihi ve kültürel öğeler, sanat eleştirisi, müze eğitimi gibi konular disiplinlerarasındaki süreklilik göz önünde bulundurulmalıdır. Müze eğitimi çocuğa sanatsal değerlendirme yetisi kazandırdığı gibi var olan yaratıcı düşünme becerisini de geliştirmektedir. Bu alanların birbirini desteklemesi sağlanmalı ve ilişkiler tamamlayıcı olmalıdır.

İmkanlar dahilinde müze ziyaretleri gerçekleştirilemiyorsa, sanal müze ziyaretleri ve etkinlikleri yapılabilir. Öğrencilerin bir şekilde müzelerle etkileşim halinde olması öğrenim sürecinde çocuğun yararına olacaktır.

Kaynakça

- Abacı, O. (2003). *Müze ve Eğitim, Eğitim Ortamı Olarak Müzeler*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi.
- Abacı, O. (2011). *Türkiye'de Çocuk ve Müze Kültürü, Çocuk ve Çocukluk Deneme Kitabı*. M. R. Şirin (Yay. Haz). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Artut, K. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atagök, T. (1999). *Müze Toplum İlişkisinde Eğitim, Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Atasoy, S. (1999). *Çağdaş Müzecilik Anlayışı ve Türk Müzeciliği*. İstanbul: Anka Yayınları.
- Bulut, Ü. (1999). *Çağdaş Sanat Eğitimi Yetiştirmek, 1. Ulusal Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu, Bildiriler (s.48-50)*. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2010). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*. Özsoy, V. (Ed.). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları-2.
- Erbay, M. (2013). *Sanat Eğitimi Üzerine*. İstanbul: Beta Yayınları.

- Hooper-Greenhill, E. (1999). *Müze ve Galerî Eğitimi*. M. Ö. Evren, E. G. Kapçı, (Çev.), B. Onur (Yay. Haz.). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Karadeniz, C. ve Çıldır, Z. (2014). *İngiltere'de Müze Eğitimi "Londra'dan İzlenimler"*. Onur, B. (Ed.). Ankara: Kalem Kitap Yayınları.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta Eğitim: Görmek, Anlamak, Yaratmak*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Madran, B. (1999). *Müze Türleri, Yeniden Müzeciliği Düşünmek*. Prof. T. Atagök (Der.). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Onur, B. (2012). *Çağdaş Müze Eğitim ve Gelişim, Müze Psikolojisine Giriş*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Peşkersoy, E. ve Yıldırım, O. (2015). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı*. İstanbul: MEB Yayınları.
- San, İ. (1998). *Müze Eğitimi Bilimi Nasıl Gelişti? Milliyet Sanat Dergisi*. s.15. İstanbul: Milliyet Gazetecilik ve Yayıncılık.
- Seidel S. ve Kenneth H. (1999). *Müze Eğitimi ve Kültürel Kimlik*. Bahri Ata (Çev). Ankara: AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.
- Şahan, M. (2005). *Müze ve Eğitim, Gazi Üniversitesi Eğitim Dergisi, sayı:4*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Tezcan Akmehtmet, K. Ve Ödekan, A. (2006). *Müze Eğitiminin Tarihsel Gelişimi, Sosyal Bilimler*. seri: b, cilt: 3, sayı:1. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları.

Summary

Art education is a process that students can express their emotion, thoughts and impressions in an original way by developing their ability and creativity to an aesthetic level. Art education which is given since childhood aims to make individuals gain ability to make aesthetic evaluation. Art education supports a process that encourages research, a process that creates opportunities for observation and tempts for creativity not a teaching-learning process based on memorizing.

Art education should not be restricted in classrooms in order to include students to the process in an active way. Students should be included in active teaching learning process in environments in which they will interact with works, being removed from classroom atmosphere based on the principle of learning by doing and experiencing. Museum education that is appropriate for students' development degree, that satisfies students' needs and interests, that takes the student as main concern of teaching and learning process has an important role in art education process.

In scope of research the effects of museum education activities and practices are searched on visual arts education of students. The research is carried out with 30 experimental and 30 control group students who are educated at eight grade. The research is set up according to the unsynchronized control group pre test and post test patterned model by studying the effects of dependent variable on independent variable. In both of groups "museum education achievement test" is given as pre test before education and post test after education. The reliability of multiple choice achievement test is found as KR-20=79 that is accepted as reliable. Practices, activities, course descriptions are carried out during 6 weeks museum education. While museum education is given to control group through classroom activities according to traditional style, museum education is given to experimental group through museum visits and activities practised in museum. In previous lessons, students are given information about preparations before museum visit and practices that will be done during and after museum visit.

After museum education process, the data that is obtained from achievement test is calculated by using t test in dependent and independent groups. Test results are analyzed with SPSS 15.0 program and the level of significance is considered as $p < 0.05$. Analyzed results are explained according to quantitative data in that way:

- When the multiple choice pre-test results of experimental and control groups are compared, it is estimated that there is no significant difference between groups. That shows that two groups are matching in parallel and there is not any distinctive difference in academic level between two groups*
- When post test results of experimental and control groups are compared, it is understood that the experimental group has higher scores than control group and there is significant difference in favor of experimental group. Experimental group performs higher achievement than control group*
- When the multiple choice achievement test results which are applied before and after museum education are compared, it is understood that there is significant difference between students' academic achievement according to analysis results. Students get the learning based behaviours actively in the process.*
- It is controlled if there is significant meaning related to data of controlled group students which is analyzed by using achievement test results before and after museum education. According to the analyzed results, there is significant difference between pre-test and post test achievement test scores of controlled group. It is observed that student gain the information through traditional teaching methods and targeted aims are obtained.*

Considering the test results which are obtained from the research, it is cleared that there is significance difference in favor of experimental group in the process of museum education. Considering the statistical data at end of the research, it is observed that increase of experimental group achievement is more than controlled group. It is observed that applied museum education has positive effects on both of groups and the increase in experimental group is more significant compared to the controlled group. Considering all of these results, it can be said that museum education has positive effects on students' visual art education process.